

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ
ΠΕΤΡΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΘΥΡΩΝ ¹⁾

Α' Παλιές 'Ιστορίες.

ΣΤ' 'Αρχαία κτίρια και μάρμαρα.

21. 'Η 'Ολόρι ή πέτρα.

Παγαίνοδα στις Μέτρες, απ' τὸ δρόμο τς Παναγιάς, κατὰ τὸ
'Αλυσάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ 'Ολόρι ἢ Πέτρα καὶ πᾶ-
ρακάτ' ἓνα πετροβολιό. 'Εδῶ λένε παλαιῶν ἓνας καλόγερος μ' ἓνα
Δοῦρκο καὶ σκοτώθηκαν καὶ οἱ δύο. Τὸ Δοῦρκο τὸν ἔθαψαν ἐδῶ
πυ εἶνε ἡ 'Ολόρι ἢ Πέτρα, καὶ τὸ καλόγερό ἐκεῖ πυ εἶνε τὸ πετροβο-
λιό. 'Ισάμε τὰ τώρα, ὅποιος Τσάρκος περᾶς ἀπὸ κεῖ, θὰ πᾶρ γὰ ρίξῃ
καὶ μία πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

1) Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης παραδόσεως ἔθεσα ἐντὸς παρενθέσεως τὰ ἀρχικὰ
ψηφία τοῦ μεταδώσαντος αὐτήν, κατωτέρω δὲ καταγράφω τὸ ὄνομα καὶ τὰ
λοιπὰ στοιχεῖα ἐκάστου, καὶ τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον μοὶ διηγήθη τὴν παρά-
δοσιν.

(Φ. Ι.) Φωτάκης 'Ιωαννίδης, ἀγράμματος, ἐξ 'Ελβασανίου Μετρῶν, ἐτῶν 60 τὸ 1900.					
(Κ. Ι.) Κυριάκος 'Ιωαννίδης, τὸ 1900.	»	»	»	»	68
(Α. Χ.) 'Ανθὴ Χουρμουζιάδου, τὸ 1894.	»	»	»	»	50
(Κ. Τ.) Κρουσταλλένια Τσιτσοδημήτρη.» τὸ 1910.	»	Πετροχωρίου	»	»	70
(Γ. Ε.) Γιωγάννης 'Ελευθεριάδης τὸ 1894.	»	»	»	»	50
(Γ. Κ.) Γιαννάκης Κηναλῆς, τὸ 1900.	»	»	»	»	50
(Χ. Τ.) Χρῖστος Τσακῆρκαλφας, ὀλίγ. ἐγγράμματος τὸ 1900.	»	»	»	»	50
(Χ. Χ.) Χουρμούζης Χουρμουζιάδης τὸ 1912.	»	»	»	»	46

Κληνθου
Χουρμουζιάδης

«Θεολογικὴ Γλῶσσα»
1989
σ. 321
315-31

(αὐτοῦ τοῦ)

21. Ἡ Ὀλόρι ἡ πέτρα.

Παγαίνοντα στὲς Μέτρες, ἀπ' τὸ δρόμο τὲς Παναγιᾶς, κατὰ τὸ Ἀλβασάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ Ὀλόρι ἡ Πέτρα καὶ πα-
ρακάτ' ἓνα πετροβολιό. Ἐδῶ λένε πάλαιψ' ἓνας καλόγερος μ' ἓνα
Δοῦρκο καὶ σκοτώθηκε καὶ οἱ δυό. Τὸ Δοῦρκο τὸν ἔθαψαν ἔδῳ
πυ εἶνε ἡ Ὀλόρι ἡ Πέτρα, καὶ τὸ γαλόγερο ἐκεῖ πυ εἶνε τὸ πετροβο-
λιό "Ἰσαμε τὰ τῶρα, ὅποιοι Τοῦρκος περάσ' ἀπὸ κεῖ, θὰ πάρ νά ρίξ
καὶ μιὰ πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

61. Τὸ Κάζ ἀγιαγ-ή.

Ὁ παποῦς ὁ Γιοβάν'ς ἀπ τ' Ἀλβασάνι ἔκαμνε τσερτσιλίκι καὶ
συχνὰ πυκνὰ κβάνγε ὄρνιθες κι αὐγά στ Πόλι. Γιὰ ἓνα σφάλμα,
τὸν ἔβανανε μιὰ βολὰ φυλακὴ στ Πόλι μιὰν ἐβδομάδα. Ἐκεῖ ἀδα-
μώθηκε μ' ἓνα γέρο κλέφτ. Τονε ρωτᾷ ὁ κλέφτς:

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι:

— Ἀπ τὸ Τσακ-ήλι.

— Τ' Ἀγὰ μεζάρ τὸ ξέρς;

— Τὸ ξέρω.

— Ἐκεῖ σὲ μιὰ γαλάζια πέτρ ἀπ κατ εἶνε παραχωμένα ἓνα βα-
κράκι φλουριά, καὶ τὸ σ'μάδ εἶνε κάζ ἀγιαγ-ή. Βγάν τα καὶ θμύσ
καὶ μένα.

"Ὅσες βολὲς θαλα περάσ ὁ παποῦς ἀπὸ κεῖ, μέρα γιὰ νύχτα,
θαλὰ κατεβῆ νὰ κ'τάξ. Τ βέτρα τὴν ἐγλέπε ἀμὰ τὸ κάζ ἀγιαγ-ή δὲ
δό βρισκε. Κάβοσο καιρὸ ὕστατα, περνᾷ μιὰ μέρα, γλέπ τ γαλά-
ζια τ βέτρα ἀνάποδα, τς χήνας τὸ ποδαρ ἀπ τὸ κατ μέρος τς πέτρας,
τὸ ποδαρ πυ ἦτανε τὸ βακράκι καὶ τὰ φλουριά παρμένα. (Α. Χ.)

(Π. Μ.) Πολύδωρος Μπόϊτσογλου, ἀγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 75 τὸ 1934.

(Α. Μ.) Ἀναστάσης Μουχλιάρης, ἀγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 57 τὸ 1937.

(Α. Χ.) Ἀλέκος Χουρμουζιάδης, ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν, ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 56 τὸ 1936.

(Α. Μ.) Ἀρσένης Μυστακίδης, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυ-
τον Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 76 τὸ 1934.

(Μ. Φ.) Μηνᾶς Φωτόπουλος, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυ-
τον Γιαννισῶν, ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 52 τὸ 1934.

(Μ. Ι.) Μαρία Ἰωαννίδου, ἀγράμματος, Ἅγιος Πέτρος, Γουμενίτης, ἐξ Ἐλ-
βασανίου Μετρῶν, ἐτῶν 87 τὸ 1937.

(Λ. Β.) Λάμπρος Βουτσᾶς, ἐκ Πετροχωρίου, Μετρῶν, κάτοικος Κοιμήσεως Σιν-
τικῆς, ἐγγράμματος, ἐτῶν 75, τὸ 1937.

(Ε. Χ.) Ἐλένη Χουρμουζιάδου, ἐγγράμματος, ἐκ Πετροχωρίου, Θ)νίκη, ἐτῶν 60,
τὸ 1937.

(Δ. Κ.) Δημήτριος Κανελλάκης, » » Λαγκαδᾶς, » 45,
τὸ 1937.

(Α. Κ.) Ἀρχοντοῦ Κανελλάκη, ἀγράμματος ἐκ Μετρῶν, » » 80,
τὸ 1937.

(Β. Ι.) Βαγγέλης Ἰακωβίδης, ἐκ Μεγάλου Τσεκμετζέ, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν
κάτοικος Ἀθύρων Γουμενίτης, ἐτῶν 73, τὸ 1937.

—“Ο,τ θέλεις, λέϊ εκείνος.

—Τίποτ ἄλλο δὲ θέλω, μόνε νὰ μὲ πάρς ὀρτάκι.

—Σὲ πέρνω.

Τότες πέρνι ὁ διάβολος δυὸ ξλάκια, τὰ δένι στὸ σεπέτ, ἄρκε. ψανε νὰ π πδάνε, νὰ δαρδανίζνε τὸ σεπέτ καὶ τὸ στάρ νὰ πέφτ ἀπὸ λίγο. Γιαταυτὸ ὁ μλωνάς δέ βορ νὰ πορπατήξ στ Θεγοῦ τὸ δρόμο. Ἔχι τὸ διάβολο ὀρτάκι. (Α. Μ.)

ΚΒ' Φαντάσματα.

80. Ὁ Καραγιὸς κεχαγιάς.

Ὁ Καραγιὸς κεχαγιάς εἶχε πρόβατα στὸ χωριό μας. Μιὰ νύχτα πάγαινε στὸ Τζεκμετζέ μὲ τ' ἄλογο. Κατεβαίνοδα ἀπὸ τς Σαραφείδες, γλέπ ἕνα ἄσπρο κατσκάκι ἀπὰ στι σούσα, νὰ πδάη καὶ νὰ φωνάζ «hek-ek-é». Κατεβαίνει τὸ πέρνει, ξανακαλικέβ τ ἄλογο καὶ τράβξε νὰ φύγι. Ἐκεῖ π χἀῖδευε τὸ κατσκάκι λέει:

—Ἐχς κι ἀρκιδάκια, νάι;

—Ἐχω γιά, λέει αὐτό, σὰν ἄθρεπος.

Ὁ Καραγιὸς κεχαγιάς τὰ χασ ἀπ τὸ φόβο τ. Τὰ μαλλιά τ γύρσαν ἀνάποδα. Πετᾷ τὸ κατσκάκι ἀπ τὰ χερὰ τ, δίνει δρόμο τ ἄλογο, καὶ πᾶει καὶ πᾶει. Στὸ Μεγάλ τὸ Τζεκμετζέ τὸ πῆρε τὸ σολοῦκι τ.

(Α. Χ.)

ΚΓ' Βραχνάς.

81. Τὸ πλάκωμα τοῦ ἡσκίου.

Πολλές βολές ὁ ἄθρεπος ἐκεῖ πού κιμᾶται, τονε πλακῶνι ὁ ἡσκιος τ καὶ δέ βορ νὰ κνηθῇ. Πολεμάει ἀπὸ δῶ, παλεμάει ἀποκεῖ, τίποτα. Ὑσταρα ἀρκέβ νὰ μουγρίζ νὰ τὸν ἀκούσ-νε νὰ τόνε βοθήσ-νε καὶ νὰ γλιτώσ. Ἄμα τονε κνήης, φεύγ ὁ ἡσκιος τ, ξυπνάει καὶ ξελαφρώνι. (Ε. Χ.)

ΚΔ' Ἀσθένειες.

82. Ἡ πανούκλα.

Ἡ πανούκλα θέρζε τὸ γόσμο στὸ χωριό, καὶ καθαίνεις ἔφυγε καὶ πῆγε στ ἀβέλι κι ἔκαμε μιὰ καλύβα. Ἄφκανε μόνε δυὸ τρεῖς καὶ φύλαγαν τὸ χωριό. Αὐτνοί, ἔλεγαν πό γλεπαν τ νύχτα τ βανούκλα νὰ γιρίζ σὰν ἀσπροφορεμένη γιναίκα. Ὁ παποῦς ὁ Λευτέρς κι ὁ δαγῆς ὁ Δῆμος ἦρτανε ἀπ τ ἀβέλι νὰ ζμῶσ-νε κι ἀπόμκανε μιὰ βραδιά στ ἀχούρ τς. Ἀκοῦνε τ νύχτα ἕνα πατερδί γλέπνε ἀπ τ χαρ-

σμάδα τς πόρτας ἕνα γαδούρ καὶ μιὰν ἀσπροδμένι καβάλλα μὲ τὸ γδὶ στὸ χέρ, καὶ βάργε μὲ το γδουχέρ καὶ κδούνιζε. Μποῦμ καὶ μιὰ πέτρα στ βόρτα. Ἐκεῖν χέσκαν ἀπ τὸ φόβο τς. Ἀκόμα εἴκοσ μέρες ἔκατσαν στ ἀβέλια.

Τότες πέθανε καὶ τς μαμῆς τς Κατερίνας ὁ ἄδρας, ἐρκόδας ἀπ τὸ Καρὰ κουβά. Τὸν ἔπιασε ἡ πανούκλα στὸ δρόμο κι ἔδεκει βγῆκε ἡ ψχή τ. Ὑσταρα πῆγι ἐκεῖνι καὶ κβάνισε χῶμα μὲ τ βοδιά τς καὶ τονε σκέπασε, γιὰ νὰ μὴ βρωμῆσ καὶ τότε φάνε τ' ἀγρίμια καὶ τὰ καρτάλια. (Α. Χ.)

83. Ἡ εὐλογία.

Ἡ εὐλογημένι ἔρκετ ἀσπροδμένι καὶ γιρίζ μέσ στὸ σπῖτ. Ἀμα τνε καλοπιάνης, τνε κάμς φραγανιές μὲ τὸ μέλι καὶ τς ἀφήκης στὴ γλαβανῆ, τσὲ πέρνει καὶ τσὲ τρώει καὶ δὲ πνίγι τὰ παιδιὰ. (Π. Μ.)

84. Ἡ ἐνωμένη σκαμνιά.

Μιά χρονιά στ λοιμκή ἔβαναν ὡπῶμα σὲ μιὰ σκαμνιά δέξω με-
ρια ἀπ τ' Ἀλβασάνι κοδὰ σις παπαδίεσ τὸ σπῖτ, κι ἀπ τν ἄλλι με-
ρια στὸν Ἀη-Παντελεήμονα. Ὑσταρα ἀπὸ χρόνια ἡ σκαμνιά κλαδεύ-
κε καὶ τὰ κλωνιά τς δὲ τὰ κόψανε, γιατί εἶνε ἀμαρτία. (Ε. Χ.)

ΚΕ. Οἱ Μοῖρες.

85. Οἱ Μοῖρες.

Ἐνα παιδί τὸ μοίρανε ἡ μοῖρα τ νὰ πεθάνι ἀπ τὸ πγάδ. Τὸ φύ-
λαγαν βαθῆς καὶ μάνα νὰ μὴ βέσ στὸ πγάδ. Μιά μέρα τὸ εἶδανε
νὰ πλαλῆ κατὰ τὸ πγάδ, φωνάζνε :

—Μήη.

Τὸ καμένο μόνε π ἀκούβσε τὸ χεράκι τ στ πηγαδιοῦ τὸ βρα-
χιόλι τόσο ξαφνικά τὸ ἦρτε, π κόπκε ἡ καρδιά τ κι ἀπόμκε στὸ δό-
πο. (Α. Χ.)

86. Ἡ τύχι καὶ ἡ γνώσ.

Ἡ τύχι καὶ ἡ γνώσ πιάσκανε ποιά χρειάζεταιαι στὸν ἄθρεπο
πλειότερο. Ἐδεκει ἀλέτριζε ἕνας σκλόις. Ρίχνει ἡ τύχι δυὸ φοῦ-
χτες διαμαντόπετρες μέσ στὸ χωράφ, τσὲ γλέπ αὐτὸς λέει: «Ἴη σις
καλές σις χάφρες. Ἀ τσὲ μαζώξω νὰ τσε κάμω τσακατιές στὰ β'βά-
λια μ. Μόνε π δὲν ἔχνε τρύπα». Μαζώνι τς διαμαδόπετρες καὶ τσε
παγαίνι σ' ἕνα κοῖμουτζῆ νὰ τσε τρυπήσ. Ἀυτὲς λέει ὁ κοῖμουτζῆς
δὲ τρυπιοῦδαι. Ἀς τες ἐμένα καὶ παρ αὐτὲς τς χάφρες νὰ κάμς τσα-
κατιές». Τν ἄλλι μέρα παγαίν-νε πάλε ἡ τύχι καὶ ἡ γνώσ ἐκεῖ π